

Усе в цьому світі відносне

Євген Дудар

Був у мене один добрий приятель. Ще в юнацькі роки. Так він завжди говорив: "Ніколи не бери собі чогось близько до серця й не суши голову. Бо все в цьому світі відносне. Он стрибає жаба. А порівняти з комарем — вона як віл. Або ж он кукурікає півень. Для нас його спів, що скрипіння дверей. А для курки він соловей..."

Я так глибоко засвоїв цю теорію, що керувався нею чи не на кожен випадок життя.

Сиджу в школі на екзамені. Намагаюся щось добре сказати, але воно тільки доходить до горла й назад падає. А те, що випхаю з себе, неймовірно дивує екзаменаційну комісію.

— Що ж ти, Герасименко, нічого не знаєш? — не дорікає, а ніби просить класний керівник.

— Бачите, як вам сказати, — відповідаю йому.— Ось вам здається, що ви все знаєте. А ось по відношенню до директора школи, то ви не знаєте нічого. Все це відносно...

Класний керівник почервонів.

А директор школи сказав:

— Ставимо тобі трійку тільки відносно. Щоб тебе конкретно випхати зі школи...

Більше мені так не таланило.

Коли вже працював на заводі, набрав повну кишеню напівпровідників. Там їх достобіса. А на товчку розбирають умить.

Зупинили мене на прохідній. Туди — сюди. Скликали збори. Читають мораль. Соромлять. Б'ють на совість.

— Ти розумієш, що ти злодій? — питає голова місцевкому.— Розумієш, що тягнеш державне?..

— Розумію, — погоджуюся покійно.— Але це я злодій по відношенню до того, хто не бере зовсім. А по відношенню до того, хто тягне тоннами, я чистий, як сльоза, і чесний, як новонароджений.

Все одно покарали мене. Позбавили прогресивки. Ніби навмисне зменшили мої прибутки, щоб я брав далі.

І я взяв. Тепер уже цілий прилад. Бо навіть після того, як мене позбавили прогресивки, я їм не менше. А інколи ще й хочеться випити.

Засікли мене знову. Знову збори. Знову мораль. Знову удар по кишені. Тепер уже, правда, відчутніше. Оштрафували на місячний заробіток. Ще й викликав директор:

— Ви, Герасименко, крадете, виявляється? Державне майно розтягуєте?

— Та ви не сушіть собі голову, — заспокоїв я директора, — Усе в цьому світі відносне. Ось ви мене лаєте, ви мені мораль читаете за те, що я взяв. А може так фортуна повернутися, що завтра хтось викличе вас. І лаятиме. Шию милитиме. За те, що техніка під снігом пропала. А може бути й інше. Може бути, що сьогодні ви директор, а завтра, вибачте, не директор.

— З такими, як ви, довго директором не будеш, — витер хустинкою потилицю директор.— Ось що. йдїть. І щоб я бїльше не чув, що вам до рук щось липне.

Згодом я поцупив на заводї цїлий агрегат. Не сам, звичайно. В супрязї з одним колегою.

І знову влипли.

Тепер на збори мене не викликав нїхто. Тепер мене викликали на слїдство. А потїм провели на лаву пїдсудних.

— Що ж ви, — бив на совїсть прокурор, — злодїякою стали? Державне майно розтягуєте?

— Розумїєте, товаришу прокурор, — пробував пояснити я.— Розумїєте, все в цьому свїтї вїдносне...

Та багато говорити менї не дали. Тепер менї дали конкретно. Мовляв, за вїдносне ставлення до дїйсностї...